

D 99/3/38

នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

សំណុំរឿងលេខ: ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ថ.ស(អ.ប.ជ០២)
ដាក់ទៅ: អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ថ្ងៃដាក់: ថ្ងៃទី ២៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៨
ភាគីអ្នកដាក់: សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី
ភាសាដើម: អង់គ្លេស
ប្រភេទឯកសារ: សាធារណៈ

ឯកសារទទួល	
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU	
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception): 24 / 11 / 2008	
ម៉ោង (Time/heure): 10:00	
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. Jay	

ពាក្យសុំរបស់លោក អៀង សារី ស្នើសុំការពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចលើកដំបូង
ដាក់ពាក្យសុំរបស់លោក អៀង សារី នៅក្នុងសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹងជនក្រុមចោទ "ខុប"

អ្នកដាក់ឯកសារ:
សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី
លោក អាង ឧត្តម
លោក Michael G. KARNAVAS

ឯកសារច្បាប់អន្តរជាតិស្តីអំពីការបញ្ជាក់ដើម	
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME	
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ត្រឹមត្រូវ (Certified Date/Date de certification): 25 / 11 / 2008	
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. Jay	

អ្នកទទួលឯកសារ:
អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន
ចៅក្រម នីយ ថុល
ចៅក្រម ហួត រុទ្ធី
ចៅក្រម Katinka LAHUIS
ចៅក្រម Rowan DOWNING

សហព្រះរាជអាជ្ញា
លោកស្រី ជា លាង
លោក Robert PETIT

តាមរយៈសហមេធាវីរបស់គាត់ លោក **អៀង សារី** (ហៅកាត់ថា “មេធាវីការពារក្តី ឬ មេធាវីការពារ”) សូមស្នើធ្វើការពិចារណាឡើងវិញនូវ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើការដាក់ពាក្យសុំរបស់ ជនត្រូវចោទ **អៀង សារី** ទៅក្នុងសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹងជនត្រូវចោទ “ឌុច” ចុះថ្ងៃទី ២១ វិច្ឆិកា ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ”) ។ ដើម្បីវាយតម្លៃនូវបទដ្ឋាននៃការពិចារណាឡើងវិញ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ យកតាមលំនាំតាមកាលពីលើកមុននូវវិធីសាស្ត្ររបស់តុលាការ ICTY ដោយបានយល់ ឃើញថា អំណាចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដើម្បីពិចារណាឡើងវិញនូវសេចក្តីសម្រេចពីមុនរបស់ខ្លួនគឺមានជាប់ មកជាមួយ¹ និងអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ បើសិនជា ១) មានការផ្លាស់ប្តូរនៃភាពរេស័រវេន រួមទាំងអង្គហេតុ ឬ ទង្វើករណីថ្មី ២) សេចក្តីសម្រេចលើកមុនធ្វើឡើងដោយការភាន់ច្រឡំ ឬ ៣) សេចក្តីសម្រេចលើកមុន បង្កនូវភាពអយុត្តិធម៌² ។ ចំពោះមូលហេតុដូចតទៅនេះ សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំនេះ (១) ភ័ន្តច្រលំពី ភាពខុសគ្នារវាង ការបដិសេធនូវពាក្យសុំ និង ការប្រកាសថាមិនទទួលយកពាក្យសុំ (២) បំពាននូវសិទ្ធិ របស់លោក **អៀង សារី** ដើម្បីទទួលបាននូវដំណើរការតាមផ្លូវតុលាការដែលមានតម្លាភាព និងជា សាធារណៈ ។ ហេតុដូច្នេះ មេធាវីការពារក្តី មានកាតព្វកិច្ចស្នើសុំការពិចារណាឡើងវិញនូវសេចក្តីសម្រេច លើពាក្យសុំនេះ។ ដូចដែលបានភ្ជាប់មកជាមួយ និងបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងអត្ថបទនេះ គឺជាពាក្យសុំ ពិចារណាឡើងវិញ និង ឧបសម្ព័ន្ធនានា ដែលត្រូវបានបដិសេធចំពោះការដាក់ពាក្យសុំ ។

I. សេចក្តីផ្តើម

1. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានចូលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងនីតិវិធីដែលអាចបណ្តាលអោយអោយមានការបង្កើតនូវ យុត្តិសាស្ត្រផ្លូវច្បាប់ គឺការអនុម័តយកនូវទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែបសហកម្ម ឧក្រិដ្ឋកម្មរួមដោយ អ.វ.ត.ក ដែលនឹងមានផលចំពោះដំណើរការរួមកលើលោក **អៀង សារី**។ សញ្ញាណនៃយុត្តិធម៌នានាដែលតម្រូវថា លោក **អៀង សារី** នឹងសមទទួលបាននូវឱកាសដើម្បី ទទួលបានការជំនុំជម្រះ ។ សេចក្តីសម្រេចដែលមិនមានយុត្តិធម៌ និងមិនសមហេតុផលនានារបស់ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនត្រឹមតែព្យាយាមបដិសេធរូបគាត់នូវឱកាសនេះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ដកហូតពី គាត់ផងដែរនូវសិទ្ធិរបស់គាត់ សូម្បីតែការបង្កើតអោយមានកំណត់ត្រាតុលាការមួយនូវក្តីកង្វល់ នានារបស់គាត់ ។ ចំពោះហេតុផលជាយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួន មេធាវីការពារជនត្រូវចោទ “ឌុច”

¹ ករណី **អៀង សារី** សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ០៣) សេចក្តីសម្រេចលើសំណើ សុំឱ្យពិចារណាថ្មីលើសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការផ្ទេងប្រាស្រ័យដោយខ្លួនឯងជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ ២៥ ។

² ដូចអត្ថបទខាងលើ ។

បានជ្រើសមិនយកការតតាំងនឹងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែប JCE ។ ហេតុដូច្នោះ សហគមន៍នៃជនត្រូវចោទ រួមមានលោក **អៀង សារី** ត្រូវបន្ទូលទុកដោយគ្មានអ្នកណាម្នាក់ដើម្បីធ្វើអំណះអំណាងនូវការការពារក្តី ដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហានៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែប JCE ឡើយ។ ប៉ុន្តែ ជាការពិត ជាស្វ័យប្រវត្តិ បើសិនជា JCE ត្រូវបានទទួលយកនៅក្នុងរឿងក្តីនៃជនត្រូវចោទ “ឌុច” ដោយពិតប្រាកដ ព្រះរាជអាជ្ញានឹងបន្តប្រើការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែប JCE ប្រឆាំងនឹងលោក **អៀង សារី** ជាមួយនឹងការប្រកាសថា សេចក្តីសម្រេចនេះគឺជាការជម្រះដោយគោលការណ៍ប្រកាន់តាមអ្វីដែលបានសម្រេចកន្លងមក (*stare decisis*) ហើយលើកពីអភ័យឯកសិទ្ធិចំពោះការតតាំងនានា។ ចំពោះហេតុផលដូចមានចែងខាងក្រោមនេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ គួរពិចារណាឡើងវិញនូវសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ខ្លួន ដែលរារាំងដោយអយុត្តិធម៌ដល់លោក **អៀង សារី** ពីការបង្កើតនូវកំណត់ត្រាផ្នែកតុលាការស្តីពីបញ្ហាដែលមានសារៈសំខាន់ដ៏ធំធេងនេះ ហើយនិងការស្វែងរកយុត្តិធម៌ដ៏គ្រប់គ្រាន់។

II. ទង្វើករណ៍

ក. ភាពខុសគ្នារវាង ការបដិសេធនូវពាក្យសុំ និង ការប្រកាសថាមិនទទួលយកពាក្យសុំ

1. មេធាវីការពារក្តី បានដាក់សំណើសុំដាក់អំណះអំណាងដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា (ហៅកាត់ថា “ក.ស.ព”) ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ³ កាលពីថ្ងៃទី ១៥ កញ្ញា ២០០៨⁴។ សំណើសុំនេះត្រូវបានទទួលយក និងត្រូវបានដាក់

³ ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០២) បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាជំទាស់ទៅនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះលើករណ៍របស់ កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច”, ចុះថ្ងៃទី៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ ធ្វើនៅថ្ងៃទី ៥ កញ្ញា ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ក.ស.ព”) ។

⁴ ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០២) សំណើជាបន្ទាន់របស់លោក **អៀង សារី** សុំដាក់អំណះអំណាងស្តីអំពី ការអនុវត្តន៍នូវ ការទទួលខុសត្រូវជាទម្រង់ សហឧក្រិដ្ឋកម្ម រក្សា នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជំទាស់ទៅនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ លើករណ៍របស់ កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” ធ្វើនៅថ្ងៃទី ១៥ កញ្ញា ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “សំណើសុំដាក់អំណះអំណាង”) ។

០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២)

នៅក្នុងសំណុំរឿងដោយក្រឡាបញ្ជីរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ។ តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចចុះថ្ងៃទី ៦ តុលា ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានបដិសេធពោលនូវអង្គសេចក្តីនៃសំណើសុំនេះ^៥។

- 2. មេធាវីការពារក្តី បានត្រៀមរៀបចំប្រកបដោយវិវិធានភាពនូវពាក្យសុំការពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចនេះ ជានីតិវិធីសម្រាប់ការប៉ះប៉ូវដែលអនុញ្ញាតដោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ^៦ ដែលមេធាវីការពារក្តីបានប៉ុនប៉ងដាក់សំណើចំពោះមុខ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ កាលពីថ្ងៃទី ២០ វិច្ឆិកា ២០០៨^៧ ។ ប៉ុន្តែកាលពីថ្ងៃទី ២១ វិច្ឆិកា ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានចេញសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ខ្លួន ដោយប្រកាសថា មេធាវីការពារក្តីមិនមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យសុំឡើយ ។ ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញនេះ ត្រូវបានប្រគល់ត្រឡប់មកវិញដោយផ្ទាល់ដៃទៅក្រុមមេធាវីការពារក្តី ហើយវាមិនត្រូវបានបញ្ជូលទៅក្នុងសំណុំរឿងឡើយ ។
- 3. ដួងដែលបានពន្យល់នៅក្នុងពាក្យសុំការពិចារណាឡើងវិញ ដែលដាក់ដោយមេធាវីការពារក្តី និងសារណានៃ អ្នកដែលមិនមែនជាភាគី ដែលដាក់ដោយសាស្ត្រាចារ្យ Antonio Cassese ⁸ ដោយ

⁵ ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០២) សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់លោក អៀង សារី សុំដាក់អំណះអំណាងស្តីអំពី ការអនុវត្តន៍នូវ ការទទួលខុសត្រូវជាទម្រង់ សហគម្មនក្រិកកម្មនុយ នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជំនាញទៅនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ លើករណីរបស់ កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” កាលពីថ្ងៃទី ៦ តុលា ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “សេចក្តីសម្រេចលើការសុំដាក់អំណះអំណាង”) ។

⁶ ករណី អៀង សារី សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ០៣) សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំឱ្យពិចារណាជាថ្មីលើសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការផ្ទេរព្រាស្រ័យដោយខ្លួនឯងជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ ២៥ ។

⁷ ពាក្យសុំដែលបានអះអាងនេះមានចំណងជើងថា ពាក្យសុំរបស់លោក អៀង សារី ស្នើសុំការពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់លោក អៀង សារី សុំដាក់អំណះអំណាងស្តីអំពីការអនុវត្តន៍ទ្រឹស្តី សហគម្មនក្រិកកម្មនុយនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជំនាញទៅនឹង ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ លើករណីរបស់ កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” ចុះថ្ងៃទី ២០ វិច្ឆិកា ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ”) ។

⁸ ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក (អបជ០២) សារណារបស់អ្នកមិនមែនជាភាគីនៃរឿងក្តីរបស់សាស្ត្រាចារ្យ Antonio Cassese និង សមាជិកនៃទិន្នន័យក្រិកកម្មនុយ ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ស្តីពីទ្រឹស្តីសហគម្មនក្រិកកម្មនុយ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “សារណារបស់សាស្ត្រាចារ្យ Cassese”) ។

សាស្ត្រាចារ្យ Kai Ambos^៩ និងដោយ មជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់សិទ្ធិមនុស្សនិងពហុនិយមនៃសាកលវិទ្យាល័យ McGill^{១០} បង្កើតបានជាការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងកាលៈទេសៈចាប់ពីសេចក្តីសម្រេចលើការអន្តរាគមន៍ ខណៈដែលពួកគេពង្រីកជាសំខាន់នូវវិសាលភាពនៃបញ្ហាក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលនឹងត្រូវជំនុំជម្រះដោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការសំរេចចិត្តដ៏ប៊ិនប្រសប់របស់ក្រុមមេធាវីការពារ ឌុច ក្នុងការមិនឆ្លើយតបដោយមានអត្ថន័យទៅនឹងទទ្ទឹករណ៍ដែលមានសារៈសំខាន់ ស្តីពីការអនុវត្តន៍ការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែបសហកម្មឬក្រិដ្ឋកម្មរួម (ហៅកាត់ថា “JCE”) ដែលអះអាងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា (ហៅកាត់ថា “ក.ស.ព”)^{១១} ធ្វើអោយមានភាពអយុត្តិធម៌យ៉ាងជាក់ស្តែងដល់លោក អៀង សារី ។ ការមិនប្រឆាំងតវ៉ាបស់ក្រុមមេធាវីការពារ ឌុច បានប៉ះពាល់យ៉ាងពិតប្រាកដ ដល់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់ជាលទ្ធផល បញ្ហានេះនឹងត្រូវសម្រេចដោយគ្មានអំណះអំណាងឆ្លើយតបណាមួយរបស់មេធាវីការពារ ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានទទួលស្គាល់នូវផលប៉ះពាល់នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនមកលើលោក អៀង សារី ។ ដោយយោងទៅដល់ JCE អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានយល់ឃើញថា “សេចក្តីសម្រេចលើអង្គច្បាប់នៅក្នុងរឿងក្តីមួយ និងជាសេចក្តីណែនាំដល់តុលាការចំពោះរឿងក្តីស្រដៀងគ្នា”។ ហេតុដូច្នេះ ថ្វីបើតាមលក្ខណៈទ្រឹស្តីលោក អៀង សារី នឹងមានលទ្ធភាព “តវ៉ាការអនុវត្តទ្រឹស្តីសហកម្មឬក្រិដ្ឋកម្មរួមនៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០២ ក៏ដោយ ចំពោះគ្រប់ចេតនានិង

^៩ ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក (អបជ០២) សារណារបស់អ្នកមិនមែនជាភាគីនៃរឿងក្តីទាក់ទងនឹងសំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក (អបជ០២) ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “សារណារបស់សាស្ត្រាចារ្យ Kai Ambos”) ។

^{១០} ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក (អបជ០២) សារណាដាក់ដោយមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់សិទ្ធិមនុស្សនិងពហុនិយមនៃសាកលវិទ្យាល័យ McGill ម៉ុងត្រេអាល កាណាដា (ហៅកាត់ថា “សារណារបស់ McGill”) ។ ចំនុចដែលត្រូវចាប់អារម្មណ៍នោះគឺថា សារណានេះត្រូវបាននិពន្ធរួមគ្នាដោយ Payam Akhavan ដែលជាសហនិពន្ធនៃសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់អយ្យការនៅតុលាការ ICTY នៅក្នុងករណីរដ្ឋអាជ្ញាគុណជាមួយ Tadić, IT-94-I-A ដែល JCE ក្រោមស្លាកឈ្មោះនៃទ្រឹស្តី “គោលបំណងរួម” ត្រូវបានជំរុញឱ្យប្រើ ។

^{១១} ករណី កាំង ហ្គេកស៊ាវ ហៅ “ឌុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អ.វ.ត.ក (អបជ០២) ចម្លើយរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយចុះថ្ងៃទី ៨ សីហា ២០០៨ ធ្វើនៅថ្ងៃទី ១៦ កញ្ញា ២០០៨ ។ នៅក្នុងចម្លើយតបដែលមាន ៥ទំព័រនេះ ក្រុមមេធាវីការពារ ឌុច បានជ្រើសរើសដោយមិនសូញសាញមិនឆ្លើយតបនឹងមូលហេតុទីពីរ នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ។ នៅក្នុងន័យនេះ ចម្លើយតបត្រូវតែបានគេចិចារណាថាជា ការមិនជំទាស់តវ៉ានឹងមូលហេតុទីពីរនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ។

០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២)

គោលបំណង ក៏សេចក្តីសម្រេចនឹងត្រូវបានគេប្រកាន់យករួចទៅហើយ”¹²។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ខ្លួន អង្គបុរេជំនុំជម្រះ “ពិចារណាថា ជនត្រូវចោទ អៀង សារី មិនមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យសុំនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២)”¹³។

4. ដោយបដិសេធនូវពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ និងប៉ុន្តែបដិសេធបន្តបន្ទាប់មិនអនុញ្ញាតអោយដាក់ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ ទៅក្នុងសំណុំរឿង សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ ភ័ន្តច្រលំជាមូលដ្ឋានពីភាពខុសគ្នារវាង ការបដិសេធនូវពាក្យសុំ និង ការប្រកាសថាមិនទទួលយកពាក្យសុំ ។

5. ការបដិសេធនូវពាក្យសុំ គឺជាជម្រើសមួយដែលអាចប្រើបានដោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បន្ទាប់ពីការទទួលយកអោយដាក់ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ។ វាតម្រូវអោយមានការពិនិត្យឡើងវិញនូវខ្លឹមសារនៃពាក្យ ហើយប្រហែលតម្រូវអោយមានការឆ្លើយតបពីភាគីដទៃទៀតនៅក្នុងរឿងក្តី¹⁴។ បើសិនជាផ្នែកនានានៃពាក្យសុំមួយ មិនមានទាក់ទងនៅពេលដែលវាទាក់ទងទៅនឹងខ្លឹមសារ ឬអង្គសេចក្តីនានានៃបញ្ហាមួយជាជាងសំណើសុំការប៉ះប៉ូវលើនីតិវិធី ផ្នែកនានានោះប្រហែលជាត្រូវបានគេមិនពិចារណា¹⁵ ។

6. ផ្ទុយមកវិញ ការដាក់ឯកសារមួយប្រហែលជាត្រូវបានប្រកាសថាមិនអាចទទួលយកបានដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ឬដោយក្រលាបញ្ជីនៅទីនោះ បើសិនវាមិនគោរពតាមបទបញ្ញត្តិបច្ចេកទេសនានានៃសេចក្តីណែនាំអោយអនុវត្តចំពោះការដាក់ឯកសារ¹⁶ ។ ករណីបែបនេះមិនទាន់កើតមាននៅក្នុងរឿងក្តីនេះនៅឡើយទេ¹⁷ ។ ប៉ុន្តែ ទោះបីមាននីតិវិធីខ្លះខាតបែបនេះដែលបណ្តាលអោយមានការ

¹² សូមមើល សេចក្តីសម្រេចលើការអន្តរាគមន៍ កថាខណ្ឌ ១២ និង ១៤ ។
¹³ សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ កថាខណ្ឌ ៥ ។
¹⁴ ករណី កាំង ហ្គេកអិវ ហៅ “ខុច” សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស (អបជ០២) សេចក្តីណែនាំដល់គូភាគីទាក់ទងសំណើសុំរបស់លោក អៀង សារី សុំដាក់អំណះអំណាងស្តីពីការទទួលខុសត្រូវបែបសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្ម ចុះថ្ងៃទី ១៦ កញ្ញា ២០០៨ ។
¹⁵ សូមមើល ស្ថានភាពនៅអឺហ្គាន់ដា សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់រដ្ឋអាជ្ញាដើម្បីធ្វើអ្វីមួយខ្លះខាតតាមផ្នែកនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើពាក្យសុំអោយមានដីកាចាប់ខ្លួនក្រោមមាត្រា ៥៨ ចុះថ្ងៃទី ១៩ សីហា ២០០៥ កថាខណ្ឌ២២។
¹⁶ សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅអវតក អវតក/០១/២០០៧/វិ.៣ ចុះថ្ងៃទី ៨ តុលា ២០០៨ (ហៅកាត់ថា “សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”) ។
¹⁷ ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញមាន ៣០៩៧ អមជាមួយឧបសម្ព័ន្ធចំនួន ២ ។ ឧបសម្ព័ន្ធទាំងពីរនេះផ្ទុកនូវ៖ (១) ការពិនិត្យឡើងវិញច្បាប់នៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌជាទម្រង់សហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅតុលាការ ICTY និង

០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២)

បដិសេធបែបនេះក៏ដោយ ក៏មេធាវីការពារក្តីមានសិទ្ធិ ទទួលបានការប៉ះប៉ូវពីកំហុសដែលតាមនោះ ការបដិសេធបានផ្អែកលើ ហើយដាក់ពាក្យនោះឡើងវិញ។

7. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានបញ្ជូលគ្នាដោយមិនអាចបកស្រាយបាននូវនូវជម្រើសផ្សេងពីគ្នាទាំងពីរនេះ ដើម្បីធ្វើអោយអន្តរាយដែលមិនអាចផ្លាស់ប្តូរបានដល់មេធាវីការពារក្តី ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបាន បដិសេធមិនទទួលយកពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ បញ្ជូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយប៉ុន្តែមិនបាន សំរេចទៅលើសំរេចទៅលើខ្លឹមសារនៃពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញនេះទេ ។ ដោយធ្វើដូច្នោះ អង្គបុរេ ជំនុំជម្រះ បានរារាំងមេធាវីការពារក្តីពីការបង្កើតឡើងនូវកំណត់ត្រាផ្នែកតុលាការ¹⁸ ។ ម្យ៉ាងវិញ ទៀត ការបដិសេធការដាក់ពាក្យនេះក៏ដកហូតពីអង្គជម្រះតុលាការកំពូល មិនអោយមានលទ្ធភាព ពិនិត្យឡើងវិញដោយត្រឹមត្រូវនូវសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ នេះនាពេលអនាគត ។ អង្គជំនុំជម្រះ តុលាការកំពូល នឹងមិនអាចមានលទ្ធភាពដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនូវការដាក់ពាក្យដែលត្រូវបាន បដិសេធបោល ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ថា តើអង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានធ្វើត្រឹមត្រូវដើម្បីបដិសេធពាក្យសុំ ពិចារណាឡើងវិញនេះដែរឬទេ។ ហេតុដូច្នោះ សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ បំពាននូវគោលការណ៍ ជាមូលដ្ឋានដែលសេចក្តីសម្រេចនានារបស់តុលាការជាន់ដំបូងប្រភេទនេះ ដាច់ខាតត្រូវតែរង ឥទ្ធិពលពីការពិនិត្យឡើងវិញដោយតុលាការជាន់ខ្ពស់ក្រោមលក្ខខណ្ឌតែមួយដូច ពាក្យសុំនានាដែល ប្រឈមមុខនឹងតុលាការជាន់ដំបូងដែរ¹⁹។ ម្យ៉ាងវិញទៀត អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ក៏បានរារាំងផងដែរពី

ICTR និងតុលាការពិសេសសំរាប់ប្រទេសសៀរ៉ាលេអូន និង (២) ការពិនិត្យឡើងវិញអំពីច្បាប់ប្រៀបធៀប និងទ្រឹស្តីអំពីការ អនុវត្តដោយផ្ទាល់នូវច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិនៅចំពោះមុខតុលាការជាតិ ។ ឧបសម្ព័ន្ធទាំងពីរនេះ មិនដាក់បញ្ចូលនូវ ទម្រង់ករណីអ្វីទេ ។ ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញក៏បានអមជាមួយដោយ បញ្ជីមូលដ្ឋានសំអាងផ្លូវច្បាប់ដែលមាន ១៣ ទំព័រ ដែលរៀបរាប់លំអិតនូវអត្ថបទសំអាងផ្លូវច្បាប់ចំនួន ១២៦ ដែលយោងជាសំអាងនៅក្នុងពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ ។ ហេតុ ដូច្នោះ ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញនេះគោរពទៅតាមបទបញ្ញត្តិជាធរមាននៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត ។

¹⁸ នីតិវិធីជាទូទៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នានា ត្រូវផ្អែកទៅលើកំណត់ត្រានៃនីតិវិធីនានាក្នុងតុលាការជាន់ក្រោម។ ជាធម្មតាមិនមែន ជាសវនាការឡើងវិញដោយមានវត្តមានជាបុគ្គល(viva voce)លើកស្តីតាមតាមរយៈសាក្សីដូចនៅក្នុងតុលាការដែលបាន ទទួលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឡើយ។ ចាប់តាំងពីតុលាការសាលាឧទ្ធរណ៍ពីងផ្អែកលើកំណត់ត្រា និងសំរាប់សេចក្តីសម្រេច របស់ខ្លួនផ្អែកលើ ការតតាំងនឹងការកំហុសឆ្គងអង្គច្បាប់ ឬ អង្គហេតុ ដែលបានធ្វើឡើងនៅតុលាការជាន់ក្រោម ការកំណត់នូវ កំណត់ត្រាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍គឺមានសារៈសំខាន់បំផុតដល់សវនាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ ។ អត្ថបទរបស់ GABRIELLE KIRK McDONALD & OLIVIA SWAAK-GOLDMAN ក្រោមចំណងជើងថា ទិដ្ឋភាពជាសារធាតុ និងនីតិវិធីនៃច្បាប់ ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ៖ បទពិសោធនៃតុលាការជាតិ និងអន្តរជាតិ ទំព័រ ៦៥៣ (ការបោះពុម្ពផ្សាយរបស់ BRILL ២០០០) ។

¹⁹ សូមមើល រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Lubanga សំណុំរឿងលេខ ICC-01/04/01/06 អត្ថបទដោយដកចេញខ្លះនៃ "សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់រដ្ឋអាជ្ញាដើម្បីលើកការពន្យារនៃនីតិវិធី" ចុះថ្ងៃទី ៣ កញ្ញា ២០០៨ កថាខណ្ឌ ៣៣ ។

មេធាវីការពារក្តី មិនអោយដាក់ឡើងវិញនូវពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញនេះ ដែលប្រហែលគ្នានឹង ការបដិសេធដោយក្រឡាបញ្ជី នៅពេលដែលសេចក្តីសម្រេចលើខ្លឹមសារនៃពាក្យសុំពិចារណាឡើង វិញត្រូវបានធ្វើឡើងរួចទៅហើយ។

8. មូលហេតុសំរាប់ការបដិសេធនូវពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញនេះ ទំនងជាមួយផ្នែកផ្នែកទៅលើ ការពិតដែលថា ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ និងឧបសម្ព័ន្ធរបស់វាមានចំណុះនូវ “ចម្លើយតបដែល មានខ្លឹមសាររបស់សហមេធាវីទៅនឹងមូលហេតុទីពីរនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ក.ស.ព ជំទាស់នឹង ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ”²⁰ ។ ប៉ុន្តែ ដូចដែលបានពន្យល់នៅក្នុងពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ ការបំភ្លឺអោយបានច្បាស់នូវទង្វើករណីនានាបែបនោះ គឺវាសំខាន់ចាំបាច់ដើម្បីបង្កលក្ខណៈអោយ បានគ្រប់គ្រាន់នូវការខូចខាតដែលកើតមានលើលោក **អៀង សារី** តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចលើ ពាក្យសុំនេះ²¹ ។ ហេតុដូច្នេះ ទង្វើករណីដែលមានខ្លឹមសារប្រឆាំងនឹងការអនុវត្តនូវ សហកម្មឧក្រិដ្ឋ កម្មរួម គឺមិនអាចបំបែកបានពីសេចក្តីសន្និដ្ឋាននានាដែលទាក់ទងទៅនឹងការពិចារណាឡើងវិញលើ សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ បើសិនជាទង្វើករណីដែលមានខ្លឹមសារមិនចាំបាច់ ត្រូវបានពិចារណាដោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ គេប្រហែលអាចត្រឹមតែមិនអើពើ តែគេមិនត្រូវធ្វើ អោយអសុពលភាពដល់ការដាក់ពាក្យនេះដែរ។

8. បំពាននូវសិទ្ធិរបស់លោក អៀង សារី ដើម្បីទទួលបាននូវដំណើរការតាមផ្លូវតុលាការដែលមាន តម្លាភាព និងជាសាធារណៈ

9. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានទទួលស្គាល់នូវសារៈសំខាន់នៃ “សាធារណៈជនមានលទ្ធភាពពិនិត្យលើភាព យុត្តិធម៌នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី”²²។ ការពិនិត្យដោយសាធារណៈជនតម្រូវថា រាល់សេចក្តី សម្រេចនានា និងពាក្យសុំដែលទាក់ទងដើម្បីជាកម្មវត្ថុនៃការពិនិត្យពិចារណាជាសាធារណៈ លើកលែងតែការបោះពុម្ពផ្សាយ និងធ្វើអោយខូចខាតដល់ការសម្ងាត់នៃកិច្ចស៊ើបសួរដែលកំពុង បន្ត។ តាមរយៈការពង្រីកបន្ថែមដោយសមហេតុផល វាក៏តម្រូវផងដែរថា ពាក្យសុំដែលទាក់ទង

²⁰ សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំ កថាខណ្ឌ ២ ។
²¹ ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញ ទំព័រ ១ ។
²² ករណី *ខៀវ សំផន* សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស (អប្រជ័យ) សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំរបស់ ខៀវ សំផន សុំអោយមានសវនាការជាសាធារណៈ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ ៨ ។

ជាការពិតត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ដូច្នេះហើយវាអាចត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញដោយសាធារណៈជន។

10. ការចាំបាច់ដើម្បីសាធារណៈជនមានលទ្ធភាពពិនិត្យលើភាពយុត្តិធម៌នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី មានន័យថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះ អាចបដិសេធយ៉ាងពិតប្រាកដចំពោះខ្លឹមសារនៃពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញនេះ បន្ទាប់ពីត្រូវបានទទួលយកមកបញ្ចូលមកក្នុងសំណុំរឿង ។ វាមិនបានអនុញ្ញាតអោយអង្គជំនុំជម្រះត្រឹមតែជ្រើសរើសធ្វើការបដិសេធការដាក់ពាក្យដែលខ្លួនមិនពេញចិត្តនោះទេ។ វិធីបែបនេះ គឺជាការអនុវត្តនូវអំណាច តែមិនមែនអនុវត្តច្បាប់នោះទេ។

11. ជាការពិត ការបង្កើតនូវ អ.វ.ត.ក ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវភាពចាំបាច់ដែលមិនអាចបដិសេធបាននៃការពិនិត្យពិច័យពីសាធារណៈជនទៅលើដំណើរការនៃនីតិវិធី ។ តុលាការនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បី “នាំជនល្មើសមកកាត់សេចក្តី ប៉ុន្តែក៏ដើម្បីអោយគេមើលឃើញថា យុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើឡើងមែន”²³។ ប៉ុន្តែ វាមាន “ការលំបាកដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅទាំងនេះ បើសិនជាដំណើរការនីតិវិធីមុនការជំនុំជម្រះក្តី មិនត្រូវបានធ្វើឡើងទាំងស្រុងជាសាធារណៈនោះទេ”²⁴។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និង សំណូមពរ

12. ការអនុវត្តនូវការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែបសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួមនៅ អ.វ.ត.ក គឺជាបញ្ហាមួយដែលការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលស្គាល់ថា “មានសារៈសំខាន់ដាក់ស្តែង” និងដែល “មិនមែនមានតែក្តីបញ្ជូនរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក អៀង សារី ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានសម្រាប់ជនត្រូវចោទផ្សេងទៀតដែរ”²⁵ ។ ពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញត្រូវបានប៉ុនប៉ងដាក់ដោយស្របច្បាប់ដើម្បីក្នុងគោលបំណងល្អបរិសុទ្ធ ដោយមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក អៀង សារី ដើម្បីសុំអោយមានការពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចពីមុនរបស់ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដែល

²³ អត្ថបទរបស់ ហ្វីលីប ឡេវីន និង ប៊ែន វ៉ានី ក្រោមចំណងជើងថា តើយុត្តិធម៌ត្រូវបានគេមើលឃើញថាពិតជាមាន ឬទេ? ការពិនិត្យពិច័យជាសាធារណៈ និងការចូលរួមក្នុងតុលាការខ្មែរក្រហម ព្រឹត្តិបត្រស្រាវជ្រាវសំលេងយុត្តិធម៌ ឆ្នាំទី ១៤ លេខ ១៣៦ មីនា-មេសា ២០០៧ ទំព័រ ១៥-១៨។

²⁴ អត្ថបទដដែល ។ សូមមើលផងដែរ វិធានផ្ទៃក្នុង ២១(១) ដែលគូសបញ្ជាក់នូវ “សច្ចភាពផ្លូវច្បាប់ និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយតម្លាភាព” ។

²⁵ ករណី អៀង សារី សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ដីកាបង្គាប់ស្តីពីការអនុវត្តនៅ អ.វ.ត.ក នូវទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបែបសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួម ចុះថ្ងៃទី ១៦ កញ្ញា ២០០៨ ទំព័រ ២ ។

D99/3/38

០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស(អប្រជ័យ)

បដិសេធសិទ្ធិរបស់លោក **អៀង សារី** មិនអោយដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានអំពីបញ្ហាដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ។ ការបដិសេធដោយគ្រង់ៗដោយ **អង្គបុរេជំនុំជម្រះ** នូវសំណើសុំដែលមានគោលបំណងល្អនេះ ធ្វើអោយចោទជាបញ្ហាដល់ ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចំពោះដំណើរការក្តីព្រហ្មទណ្ឌដែលមានតម្លាភាព និងមានយុត្តិធម៌ ។ ហេតុដូច្នោះ វាធ្វើគេនឹកឃើញដល់សុភាសិតរបស់ចៅក្រម Hewart ដែលត្រូវបានគេយកជាសំអាងជាញឹកញាប់ ពីក្នុងរឿងក្តី *Rex v. Sussex Justices Ex parte McCarthy* "... វាមិនគ្រាន់តែមានសារៈសំខាន់ដោយឡែកប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាមានសារៈសំខាន់គ្រឹះ ដោយថា យុត្តិធម៌មិនគ្រាន់តែធ្វើអោយមាននោះទេ ប៉ុន្តែយុត្តិធម៌ត្រូវតែធ្វើអោយគេឃើញថាមានយុត្តិធម៌ដោយគ្មានមន្ទិល និង យ៉ាងជាក់ស្តែង" ²⁶។ ការបដិសេធនូវការដាក់ពាក្យដោយត្រឹមត្រូវ និងការរារាំងមិនអោយមានកំណត់ត្រាតុលាការ ជាការពិតប្រាកដ គឺផ្ទុយយ៉ាងជាក់ស្តែងនូវគោលការណ៍នេះ។

អាស្រ័យដោយហេតុផលទាំងអស់ដូចមានច្លែងនៅទីនេះ មេធាវីការពារក្តីសូមស្នើដោយក្តីគោរពដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មេត្តា៖

- ក. ពិចារណាឡើងវិញ នូវសេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ខ្លួនទៅលើការដាក់ពាក្យសុំរបស់ជនត្រូវចោទ **អៀង សារី** នៅក្នុងសំណុំរឿងក្តីប្រឆាំងជនត្រូវចោទ "ឌុច" ដែលចេញនៅថ្ងៃទី ២១ វិច្ឆិកា ២០០៨
- ខ. ទទួលយក សេចក្តីសន្និដ្ឋាននានាដែលមានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធជាមួយនឹងពាក្យសុំនេះ ថាជាផ្នែកមួយនៃសំណុំរឿង និងថាជាការឆ្លើយតបដ៏មានខ្លឹមសារទៅនឹងមូលហេតុទី ២ នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាជំទាស់នឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះក្នុងរឿងក្តីប្រឆាំងនឹង **កាំង ហ្គេកអ៊ាវ (ឌុច) ហើយ**

²⁶ *Rex v. Sussex Justice; Ex parte McCarthy* [១៩៦៤] 1 KB 256 នៅលេខ ២៥៩ ។ សូមមើលផងដែរ *See also* រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង *Furundzija*, IT-95-17/1-A, សាលដីកាឧទ្ធរណ៍ (Appeal Judgment), ចុះថ្ងៃទី ២១ កក្កដា ២០០០ ("*Furundzija* សាលដីកាឧទ្ធរណ៍"), វាក្យខណ្ឌទី ១៩៥ ។ សូមមើលផងដែរ អត្ថបទក្រោមចំណងជើងថាការប្រព្រឹត្តិបែបប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ជាក់ច្បាស់មួយ ធ្វើឡើងដោយប្រធានតុលាការកំពូល **ប៊ែរហ្គឺរ** (Chief Justice Burger) នៅក្នុងរឿងក្តី សាជីវកម្មកាសែត *Richmond* តទល់នឹង រដ្ឋវិរីជីនៀ ៤៤៨ US ៥៥៥, ៥៦៤-៧៥ (១៩៨០); សូមមើលផងដែរ *Nettheim* "គោលការណ៍នៃយុត្តិធម៌សេរី" (១៩៨៤-១៩៨៦) ៨ *University of Tasmania Law Rev* ២៨; *Baylis* "មានយុត្តិធម៌ និង ធ្វើអោយគេឃើញថាមានយុត្តិធម៌" (១៩៩១) ២១ *Victoria University Law Rev* ១៧៧; *Kelly* "ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនូវអ្នកសង្កេតឃើញនូវភាពលំអៀង" (១៩៩៣) ៦៧ *ALJ* ៣៤០ នៅលេខ ៣៤៦ ។

D99/3/38

០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២)

គ. ប្រកាសថា រាល់ទម្រង់ទាំងបីនៃការទទួលខុសត្រូវខាងព្រហ្មទណ្ឌតាមបែបសហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្ម
រួម ទាំងអស់នេះមិនមែនជាទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវខាងព្រហ្មទណ្ឌដែលស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការ
របស់ អ.វ.ត.ក ឡើយ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ថ្ងៃទី ២៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៨

អគ្គ ឧត្តម

Michael G. KARNAVAS

សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី